Opłata pocztowa uiszc. ryczałtem.

Rok XI
Nr. 242

ABC

P R
Warszawa,
poniedziałek 24 sierpnia 1936 r.

10 GROSZY NOWINY CODZIENNE 10 GROSZY

NASZE ABC

Synod jasnogórski

Na Jasnej Górze zbiera się pierwszy synod plenarny Polski odrodzonej. Od ostatniego synodu polskiego, odbytego w Łowiczu upłynęło ponad dwa wieki. Zwołanie synodu w chwili obecnej u nas ma szczególne znaczenie. Przypada bowiem w okresie najsilniejszego naporu materjalistycznej, rozkładowej religji, czy tylko ruchu, jakim jest komunizm na chrześcijańskie podstawy naszego poglądu na świat. Katolicyzm jest religją idealistyczną, najsilniej opartą o czynniki ponad rozumowe, pozamaterjalne, — materjalizm przeczy objawieniu, wierze i Bogu, nieuznaje pozaziemskiego celu życia ludzkiego.

Dziś nauka ścisła wywróciła podstawy materjalizmu, a świat chrześcijański stoi bodaj przed wielkim renesansem, który obejmuje już kraje katolickie, a raczej ruchy katolickie, co w Polsce zaznacza się już również.

Ale obok tego faktu występują jeszcze z całą ostrością znamiona rozkładu, wobec których katolicyzm, jeżeli ma triumfować, jako idea moralna, musi zająć stanowisko nietylko zdecydowane, ale czujne i czynne. Rola Synodów jest tu ogromna, a w naszych dziejach tradycyjna. Synody polskie od czasów Bolesława Śmiałego, aż po wiek XVIII wiążą się chlubnie z naszą historją.

Były one zawsze poważnym czynnikiem narodowym, państwowym i cywilizacyjnym. Gruntując katolicyzm, unifikują drogą jedności kościelnej nasze ziemie, sięgają i łączą z nami Pomorze, kraje za Odrą, Wrocław, wybiegają poza dzielnice i niweczą podziały państwa, na ziemiach wschodnich umacniają polskość.

Synody pierwsze w Polsce regulują sprawę żydowską. Synod wrocławski już w roku 1267 wypowiada się przeciw współżyciu chrześcijan z żydami, piętnując żydów, jako siewców zabobonów i złych obyczajów (lichwa, demoralizacja!), zakazuje on służyć chrześcijanom u żydów, żydów poleca niedopuszczać do sprawowania urzędów publicznych!

Synod piotrkowski i inne w XVI wieku, na którym przyjęto uchwały Soboru Trydenckiego broni Polskę przed rozbiciem religijnem i krwawą zawieruchą wojen wyznaniowych, czem po raz drugi zdobywa Polskę dla katolicyzmu.

Ogólne prawo kościelne porucza Synodom: obronę wiary, rozwój i pogłębianie życia chrześcijańskiego, naprawę obyczajów, poskramianie nadużyć, wykorzenianie nałogów, utrzymywanie jedności i zgody, wzmacnianie karności wśród kleru i wiernych.

Czy nie są to zadania żywe i aktualne?

Czyż dziś mniej ciężka walka musi być udziałem Kościoła i katolicyzmu, niż wówczas, gdy Synody łagodziły obyczaje, tępiły „sądy boże" i igrzyska mordercze, gdy ustanawiały surowe kary za zbrodnie, podpalenia, fałsze, lichwę, ucisk ubogich, wymuszanie ciężarów, kiedy łagodziły dolę poddanych i niewolników, hamowały chciwość i nadużycia kupców? Czy mniej żywo dziś trzeba się przeciwstawić zalewowi i zgubnym wpływom żydostwa, próbom złamania fasady świętości i nierozerwalności małżeństwa autorytetu rodziny, czy mniej pragnąć odrodzenia ducha szkolnictwa, lub nie przeciwdziałać usiłowaniom przekreślenia moralności chrześcijańskiej w życiu jednostek i w stosunkach publicznych? Czy wreszcie dziś: materjalizm, komunizm i anarchizm, bezbożnictwo i masonerja — nie są równie niebezpieczne i groźne dla porządku chrześcijańskiego, jak w XIX były: naturalizm, socjalizm, gallikanizm?

Wreszcie I plenarny synod polski ma dostosować do potrzeb życia współczesnego normy prawa kanonicznego, ujednostajnić przepisy kościelne w całej Polsce. Ale nadewszystko ma on pogłębić katolicyzm w masach wiernych, pozbawić go cech biernych.

Jasna Góra, to symbol zwycięstwa katolicyzmu. Niedawno sto tysięcy młodzieży polskiej ślubowało u jej ołtarzy wierność idei katolicyzmu. Synod jasnogórski to jeden z ważnych momentów w okresie ciężkich zmagań naszego narodu. Oby stał się jednym z momentów zwrotnych i przełomowych.

Al. S.

Brak żywności w Madrycie

Powstańcy bombardują Malagę

PARYŻ, 22. 8. Z kół zbliżonych do „Frontu ludowego" donoszą, że w całej prowincji biskajskiej panuje całkowity spokój.

W Gijon wojska rządowe po gwałtownem bombardowaniu artyleryjskiem i lotniczem zdobyły dzielnicę Simancas, w której bronili się powstańcy. Z pośród 500 obrońców miało ujść z życiem jedynie 150.

Oviedo ma cierpieć na brak wody, która wydzielana jest na racje: 5 litrów na rodzinę dziennie.

SEWILLA, 22. 8. Komunikat powstańczy z g. 13-ej: W rejonie Huelva mały oddział pacyfikuje prowincję. Od kilku dni czerwoni atakują Kordobę. Nasi lotnicy bombardowali przeciwnika. Oddział powstańców, który wyruszył z Kordoby, zdołał połączyć się z dążącemi doń posiłkami i zadał czerwonym ciężką klęskę. Stracili oni 25 zabitych. Na froncie Guadarrama wojska narodowe odparły atak czerwonych, którzy stracili 700 zabitych i rannych. Komunikacja kolejowa Caceres — Badajoz — Salamanka jest przywrócona.

LONDYN, 22. 8. Reuter donosi z Madrytu via Marsylja, że stolica cierpi na brak żywności i żyje w stałej obawie przed atakami lotniczemi. Kolej do Alicante stanowi jedyną pewną komunikację Madrytu z resztą świata.

W Katalonji powstały komitety robotniczo-żołnierskie na wzór rosyjskich sowietów z r. 1917.

Codziennie odbywają się egzekucje na osobach członków partyj prawicowych, arystokratów i katolików. Egzekucje odbywają się przeważnie w m. Mallecas pod Madrytem, na drodze do Walencji.

GIBRALTAR, 22. 8. Lotnicy powstańczy bombardowali dziś Malagę. Wywołali oni pożar składu benzyny i nafty. 1500 powstańców z legji cudzoziemskiej i 200 jeźdźców wyruszyło dziś z Algesiras i La Linea (koło Gibraltaru), oświadczając, że nie powrócą, dopóki nie zdobędą Malagi.

CHĘĆ POŚREDNICTWA

MONTEVIDEO, 22. 8. Aczkolwiek Brazylja, Stany Zjednoczone A. P., Meksyk i Peru odpowiedziały odmownie na propozycję Urugwaju w sprawie Hiszpanji, **rząd urugwajski zwołuje na poniedziałek swych przedstawicieli dyplomatycznych, w celu zbadania możliwości pośrednictwa w hiszpańskiej wojnie domowej.**

FRANCUSKIE SAMOLOTY

LIZBONA, 22. 8. Jeden z przedstawicieli rządu powstańczego w Burgos złożył rządowi portugalskiemu i przedstawicielom dyplomatycznym, przebywającym w Lizbonie, następującą notę:

„Na froncie Guadarramy zostały wojska powstańcze zaatakowane przez eskadrę składającą się z 15 samolotów, z których większa część zaopatrzona była w odznaki francuskie. W okolicach Tolosy i innych miejscowości frontu San Sebastian rzucały bomby na pozycje powstańcze samoloty typu francuskiego. Wojska powstańcze zdobyły również dużą ilość materjału wojennego pochodzenia francuskiego.

Nota kończy się apelem do rycerskości zagranicznych mocarstw i kategorycznym protestem przeciwko będącemu w niezgodzie z międzynarodowem prawem, wspomaganiu wojsk rządowych.

ZAOPATRZENIE WOJSK RZĄDOWYCH

BARCELONA, 23. 8. (PAT). Katalonja czyni ogromne wysiłki, aby powiększyć zaopatrzenie wojsk rządowych w broń i pociski. Produkcja pocisków i bomb trwa przez całą dobę bez przerwy. 40.000 masek przeciwgazowych leży już na składzie, a dalsza produkcja trwa. Kieruje temi pracami płk. Jimenez de la Beraza, b. dyrektor fabryki w Oviedo, który był w czasie powstania w Pampelunie, ale zdołał przedostać się przez Francję do Barcelony.

SANTANDER I BILBAO

PARYŻ, 23. 8. (PAT). Do Saint Jean de Luz przybyli na statkach uchodźcy z Hiszpanji, którzy oświadczają, że Santander i Bilbao są w ręku wojsk rządowych. W obu tych miastach panuje zupełny spokój, ale daje się odczuć brak żywności, która rozdawana jest na kartki.

MARSZ NA TOLEDO

LIZBONA, 23. 8. (PAT). Kolumna powstańcza, która zajęła Badajoz, wyruszyła podobno w kierunku Toledo. Zdobycie tego miasta ma być wstępem do ataku na Madryt.

Nowi rektorzy
i dziekani wyższych uczelni

Z dniem 1 września rozpoczyna się formalnie nowy rok akademicki 1936-37. W myśl zarządzeń Ministerstwa Oświaty obejmą tym terminem urzędowanie nowobrani na okres lat 3-ch rektorzy wyższych szkół akademickich w Polsce, zatwierdzeni przez P. Prezydenta R. P.

Rozpoczną również pracę nowi dziekani poszczególnych wydziałów uniwersytetów i politechnik.

Nowa organizacja polityczna
„K. D. O. Ch."
będzie współpracować z rządem

Wczoraj o godz. 11-ej przed południem odbył się w sali Handlowców przy ul. Siennej zjazd działaczy b. stronnictwa chłopskiego i b. „Wyzwolenia". Zjazd ten ma na celu przeprowadzenie dyskusji nad zadaniami polityki ludowej i wskazanie masom chłopskim nowych dróg postępowania. Drogi te miałyby pójść w kierunku współpracy z rządem.

Na salę obrad Stowarzyszenia Handlowców przybyło około 350 osób. Do prezydjum konferencji weszli b. posłowie: Waleron, Tabor, Wyrzykowski, Czarnecki, Wojda i Pac. Prócz tego z dawnego „Wyzwolenia" obecny był b. poseł Langer. Zebrani powołali do życia nową organizację chłopską, która będzie nosić nazwę „Kadry Działaczy Organizacyj Chłopskich". Po skończonych obradach prezydjum zjazdu udało się do generalnego inspektora sił zbrojnych, celem złożenia uchwalonych rezolucyj.

Jak donosi agencja „Echo", organizatorzy zjazdu przywozili na własny koszt z różnych stron kraju przedstawicieli włościan. M. in. z Białegostoku do Warszawy przybyło kilku działaczy chłopskich na koszt wiceprezydenta Białegostoku p. Piotrowskiego.

Powitanie legata papieskiego
przybyłego na synod biskupów polskich

CZĘSTOCHOWA, 23.8. Od kilku dni na Jasnej Górze czynione są przygotowania do synodu i zjazdu książąt kościoła. Ogromna sala rycerska na Jasnej Górze, gdzie odbywać się będą plenarne obrady synodu i wielka sala bibljoteki klasztornej, gdzie będą odbywały się konferencje biskupów, zostały gruntownie i pięknie udekorowane.

Sekretarjat synodu spoczywa w rękach ks. biskupa Przeździeckiego, ordynarjusza siedleckiego. Wszyscy członkowie otrzymają z sekretarjatu odznaki, dające wstęp do klasztoru i na obrady plenarne. Poczynając od dnia 23 do 26 b. m. wstęp do klasztoru i zabudowań klasztornych będzie tylko dla uczestników synodu. Od godz. 5 min. 30 do godz. 8 min. 30 rano w czasie trwania synodu, mszę św. na Jasnej Górze mogą odprawiać tylko członkowie synodu.

Przybyłemu wczoraj, o godz. 9 rano kardynałowi legatowi J. Em. ks. kardynałowi Marmaggiemu, jako wysłannikowi Ojca św., zgodnie z protokułem dyplomatycznym, przysługuje prawo do honorów, oddawanych głowie państwa. Na dworcu powitali J. Em. ks. legata: J. Em. ks. kardynał prymas Hlond i J. Em. ks. kardynał Kakowski oraz biskup miejscowy, J. E. ks. dr. Kubina, z władz zaś wojewoda kielecki, Dzia dosz, przedstawiciel ministerstwa W. R. i O. P., dowódca dywizji, kompanja honorowa z orkiestrą i t. d.

U bram klasztoru legata papieskiego powitał przeor o. o. Paulinów, ks. Przeździecki, poczem episkopat polski w szatach liturgicznych wprowadził ks. kardynała Marmaggiego przez kościół do cudownej kaplicy, gdzie odprawiona została msza św.

Beck — Chamberlain
Rozmowy na tematy gdańskie

Donosiliśmy już o zamierzonej wizycie sir Austena Chamberlaina w Gdyni. Wizyta ta wzbudziła wielkie zainteresowanie w Polsce i zagranicą.

Gdański korespondent „Berliner Tageblatt", donosząc o zamierzonej wizycie wyraża przypuszczenie, że Chamberlain spotka się w Gdyni z przebywającym tam obecnie min. Beckiem i omówi z nim wszystkie aktualne zagadnienia polityczne. Wspomniany dziennik wyraża przypuszczenie, że min. Beck podczas swego pobytu w Gdyni odbędzie rozmowy na tematy gdańskie z przedstawicielami senatu gdańskiego oraz z wysokim komisarzem Ligi Narodów w Gdańsku.

Ciągnienie premji
40.000 dolarów

Min. Skarbu wyznaczyło na dzień 1 września ciągnienie premji Pożyczki Dolarowej. Ciągnienie to odbędzie się w małej sali konferencyjnej Ministerstwa o godz. 10-ej rano. Między in. wylosowane będą dwie wielkie premje w kwocie 40.000 dol. i 8.000 dol.

Powrót wojsk
z Abisynji

RZYM, 23. 8. (PAT). Od dnia 5 maja r. b., t. j. od dnia zakończenia wojny włosko - abisyńskiej, powróciły do Włoch z Afryki wschodniej dywizje Gavinana i Gran Sasso, a z Afryki północnej (Libja) zmotoryzowana dywizja Trento. W drodze do Włoch znajdują się dywizje 28 października i dywizja Teloritana, które znajdowały się w Afryce wschodniej, oraz dywizja Assieta z Afryki północnej. Ponadto zarządzono powrót dywizji Sila i Cosseria oraz 4-ej grupy Czarnych Koszul, Montagna. Przewidywany jest również powrót oddziałów, znajdujących się na wyspach wschodniej części morza Śródziemnego.

Poza wielkiemi jednostkami wojskowemi, powróciły również niektóre mniejsze formacje, jak bataljony studenckie oraz jeden legjon, należący do dywizji Tevere.

Obecna sytuacja w Hiszpanji

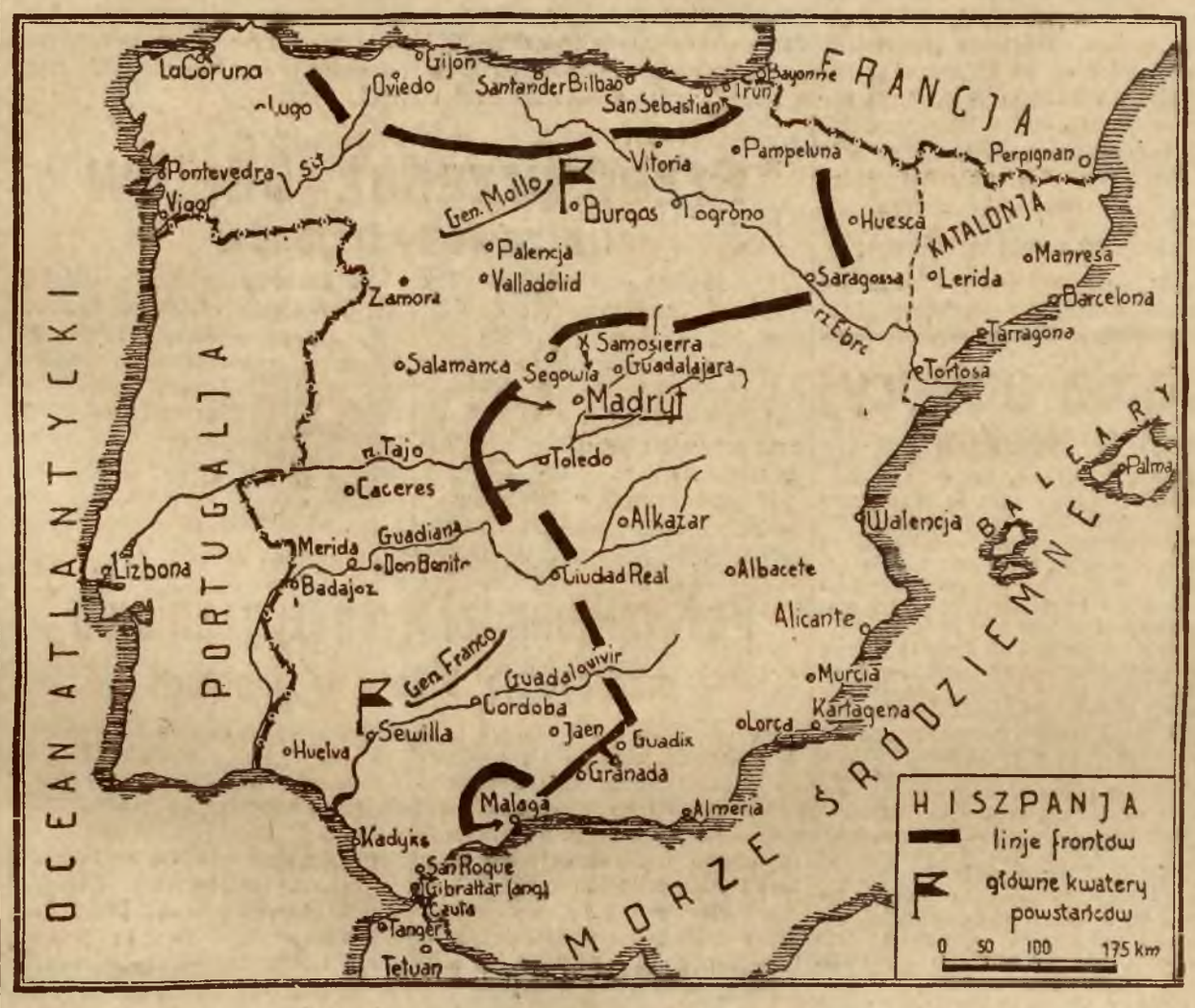

Wojna domowa w Hiszpanji trwa już zgórą miesiąc, od 18-go lipca. Powstańcy wyszli z Marokka, z Tetuanu i Ceuty. Równocześnie wybuchło powstanie w Sewilli (gen. Queipo de Llano) oraz na północy w Burgos (gen. Molla), gdzie utworzono powstańczy rząd tymczasowy, pod przewodnictwem gen. Cabanellasa. Główną kwaterę powstańczą przeniesiono ostatnio z Burgos do Valladolid. Rząd madrycki sprawuje jeszcze formalnie władzę nad stolicą i obszarami zachodniej Hiszpanji wraz z Katalonją. — Trzymają się również czerwone oddziały rządowe w Asturji (Oviedo, Santander, San Sebastian). Trzeba dodać, że zarówno na obszarach zajętych przez powstańców, jak i w części kraju opanowanej przez czerwone oddziały madryckiego rządu panuje niepokój i wybuchają często krwawe starcia lokalne, tłumione z niezwykłem okrucieństwem.